

Kwaliteitskader Samen Opleiden & Inductie

en werkwijze peer review

10 januari 2020

Inhoudsopgave

Preambule - Kwaliteitskader en peer review Samen Opleiden & Inductie	5
1. Aanleiding en achtergronden: waarom een kwaliteitskader en peer review Samen Opleiden & Inductie?	5
2. Uitgangspunten Kwaliteitskader Samen Opleiden & Inductie en peer review	6
3. Leeswijzer	7
4. Ten slotte	7
.....	
Kwaliteitskader Samen Opleiden & Inductie	9
1. Inleiding	9
2. Partnerschappen Samen Opleiden & Inductie	10
3. Basiskwaliteit en eigen ambities	11
4. Vier waarborgen en kenmerken basiskwaliteit	12
5. Bronvermelding	15
.....	
Procedure peer review bij het kwaliteitskader Samen Opleiden & Inductie	17
1. Inleiding	17
2. Proces	18
3. Kwaliteitsborging	22
.....	
Bijlagen	24
Bijlage 1 ID partnerschap	24
Bijlage 2 Onderdelen verslag Ontwikkelingsgerichte peer review en midterm review	25

Preambule - Kwaliteitskader en peer review Samen Opleiden & Inductie

Kwaliteitskader Samen Opleiden & Inductie

Preambule - Kwaliteitskader en peer review Samen Opleiden & Inductie

1. Aanleiding en achtergronden: waarom een kwaliteitskader en peer review Samen Opleiden & Inductie?

Bestuurlijke ambities

In de afgelopen jaren heeft 'Opleiden in de School' zich ontwikkeld tot 'Samen Opleiden en Professionaliseren'. Leraren worden steeds vaker opgeleid in een leeromgeving waarin sprake is van intensieve samenwerking tussen lerarenopleidingen en besturen/scholen. Het ministerie van OCW, de PO-Raad, VO-raad, MBO Raad, Vereniging Hogescholen en de VSNU hebben de gezamenlijke ambitie om van Samen Opleiden de norm te maken voor het opleiden van alle toekomstige leraren. In het verlengde daarvan wordt het opleiden van leraren verbonden met de verdere professionele ontwikkeling van de leraar. Het opleiden van leraren kan worden gezien in het perspectief van deze doorgaande ontwikkelingslijn. Hiervoor is het nodig dat partnerschappen van scholen/besturen en lerarenopleidingen een gezamenlijk gedragen beeld hebben van de kwaliteit van Samen Opleiden en Professionaliseren¹.

Nieuw landelijk systeem kwaliteitszorg

Om de kwaliteit van Samen Opleiden en Inductie te kunnen borgen, verantwoorden en versterken, zijn er nieuwe afspraken nodig over een kwaliteitskader en over de inrichting van kwaliteitszorg voor partnerschappen.

In de zomer van 2019 is de beoordeling door de NVAO van erkende partnerschappen Samen Opleiden geschrapt als voorwaarde voor aanvullende bekostiging, zoals vastgelegd in de Regeling tegemoetkoming kosten opleidingsscholen. De NVAO kan op basis van haar wettelijke opdracht enkel kijken naar het 'hoger-onderwijs-deel' van Samen Opleiden, en niet naar de samenwerking in het partnerschap als geheel. Het past daarom niet bij de huidige ontwikkeling van het Samen Opleiden en Professionaliseren om vast te houden aan de beoordeling door de NVAO².

Het bestuurlijk overleg, bestaande uit het ministerie van OCW, de PO-Raad, VO-raad, MBO Raad, VH en VSNU, heeft daarom opdracht gegeven om een landelijk kader voor kwaliteit te ontwikkelen voor het Samen Opleiden van nieuwe leraren en de inductie van startende leraren én een bijbehorende werkwijze van peer review waarin de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor kwaliteit tot uiting komt. Als eerste stap in de kwaliteitsontwikkeling van de doorgaande ontwikkeling van leraren, is gekozen voor de scope van 'Samen Opleiden en Inductie' en niet voor de volledige scope van 'Samen Opleiden en Professionaliseren'. Dit vanwege het belang van inductie voor het behoud van leraren voor het onderwijs in een veld waar lerarentekorten een urgent probleem vormen, én vanwege de initiatieven van partnerschappen Samen Opleiden om de initiële opleiding af te stemmen op of soms al te verbinden met de inductiefase.

1. Deze partnerschappen worden ook wel 'opleidingsscholen' genoemd. Wanneer één van de partners wordt bedoeld, dan wordt deze benoemd als 'de lerarenopleiding' voor het opleidingsinstituut en 'de school' voor de instelling voor po, vo of mbo.
2. <https://www.platformsamenoopleiden.nl/wp-content/uploads/2019/03/Brief-OCW-kwaliteitszorg-samen-opleiden-en-professionaliseren.pdf>

Het ontwikkelde kwaliteitskader beschrijft de basiskwaliteit van Samen Opleiden en Inductie en geeft partnerschappen handvatten voor de verdere ontwikkeling hiervan. Aan de hand van het kwaliteitskader organiseren partnerschappen peer reviews. Het systeem van peer review komt voort uit het perspectief van gezamenlijke verantwoordelijkheid van schoolbesturen, scholen en opleidingen voor kwaliteitsontwikkeling van de partnerschappen. Peer review aan de hand van het kwaliteitskader stimuleert kwaliteitsontwikkeling.

2. **Uitgangspunten Kwaliteitskader Samen Opleiden & Inductie en peer review**

De volgende vier uitgangspunten zijn leidend voor het kwaliteitskader Samen Opleiden & Inductie en de werkwijze van peer review:

1. **Samen Opleiden & Inductie**

Het belang van een doorlopende professionele ontwikkeling van (aankomende) leraren wordt breed onderschreven. Daarom is ervoor gekozen om, naast het Samen Opleiden, ook de inductiefase mee te nemen in het kwaliteitskader. Deze benadering biedt partnerschappen, schoolbesturen, scholen en lerarenopleidingen handvatten om de verbinding tussen het Samen Opleiden en de inductie zelf te versterken. Bij de beschrijving van de basiskwaliteit is er dan ook aandacht voor zowel het Samen Opleiden van nieuwe leraren als voor de inductie van startende leraren.

De gelden die via de Regeling Tegemoetkoming kosten opleidingsscholen 2019⁴ aan partnerschappen worden

verstrekt, zijn gericht op tegemoetkoming in de kosten voor het Samen Opleiden. Wanneer inductie van startende leraren wordt meegenomen in de peer review, dan hebben de uitkomsten ervan over de kwaliteit geen consequenties voor subsidie vanuit de regeling.

2. **Verscheidenheid partnerschappen en ambities**

Partnerschappen verschillen in de ambities die zij hebben op het gebied van Samen Opleiden en Professionaliseren. Ambities gericht op verbreding en/of verdieping van Samen Opleiden en Inductie zijn vaak gekoppeld aan regionale ontwikkelingen. Het gaat bijvoorbeeld om voortgezette professionalisering van leraren, onderzoek of onderwijsinnovaties, maar de ambities kunnen bijvoorbeeld ook gericht zijn op de aanpak van het lerarentekort. De inhoud van het kader biedt partnerschappen ruimte om zich op deze (verschillende) aspecten verder te ontwikkelen. Omdat het kwaliteitskader partnerschappen aanspoort om zelf te bepalen op welke wijze zij de kwaliteit van het partnerschap verbreden en/of verdiepen, stimuleert het kader ook het eigenaarschap van kwaliteitsborging en -ontwikkeling.

3. **Gezamenlijke kwaliteitsontwikkeling**

Het kwaliteitskader en de peerreview-methodiek gaan uit van een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor kwaliteitsborging en -ontwikkeling van partnerschappen en op landelijk niveau. De werkwijze van peer review betekent dat partnerschappen niet alleen gereviewd worden, maar zelf ook bijdragen aan reviews van één of meer andere partnerschappen. Daarmee speelt het veld zelf een belangrijke rol in de (door) ontwikkeling van de kwaliteit van Samen Opleiden en Inductie en wordt het leren van en met elkaar gestimuleerd.

3. <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2019-41840.html>

4. Cyclus peer review

Aspirant-partnerschappen⁴ nemen vier jaar na toekenning van de aspirant status deel aan een beoordelingsgerichte peer review. Na een positieve beoordeling van het Samen Opleiden volgt definitieve toetreding tot de regeling en de status van erkend partnerschap.

In de regeling is vastgelegd dat erkende partnerschappen elke drie jaar een ontwikkelingsgerichte peer review uitvoeren aan de hand van het kwaliteitskader. Dit is een voorwaarde voor een tegemoetkoming in de kosten van het Samen Opleiden.

Peer review vindt steeds plaats in een cyclus van drie jaar. Bij de ontwikkelingsgerichte variant betreft het eens in de drie jaar een peer review met een bezoekend panel en eens in de drie jaar een peer review via het eigen interne kwaliteitssysteem (midterm review).

3. Leeswijzer

Het voorliggende document bestaat uit drie delen, die tezamen de basis vormen van het nieuwe, landelijke systeem van kwaliteitszorg Samen Opleiden en Inductie.

1. Een inleiding op het kwaliteitskader met onder meer de voorwaarden om gebruik te maken van de regeling en een toelichting op de wijze waarop het kwaliteitskader omgaat met basiskwaliteit en met de verschillen in ambities van partnerschappen.
2. Uitwerking van vier waarborgen, die het uitgangspunt zijn voor het zichtbaar maken van de kwaliteit van Samen Opleiden en Inductie, inclusief kenmerken van basiskwaliteit.

3. Beschrijving van de werkwijze van twee varianten van peer review: beoordelingsgerichte en ontwikkelingsgerichte peer review.

Hoewel het kwaliteitskader betrekking heeft op de sectoren po, vo en mbo, worden in het document de (generieke) termen 'leerling', 'student', 'aankomende' en 'startende leraar' gebruikt, en niet de specifieke benamingen die worden gebruikt in de verschillende sectoren.

De waarborgen in het kwaliteitskader zijn zodanig beschreven, dat verschillende opleidings- en begeleidingstrajecten (bijvoorbeeld trajecten voor zij-instromers, de PDG-trajecten, flexibele deeltijd, universitaire minoren, etc.) deel uit kunnen maken van de scope van partnerschappen, zonder dat dit expliciet wordt benoemd.

4. Ten slotte

Door het bestuurlijk overleg van het ministerie van OCW, de PO-Raad, VO-raad, MBO Raad, VH en de VSNU zijn het kwaliteitskader en de werkwijze van peer review voorlopig vastgesteld op 10 januari 2020. De komende jaren (2020-2022) zal de organisatie van peer review verder worden uitgewerkt in pilots. Deze kunnen zinvolle aanvullingen opleveren om tot definitieve vaststelling over te gaan. De eerste peer review van een opleidingsschool vindt plaats uiterlijk drie jaar na afloop van het schooljaar waarin de eerstvolgende accreditatie van de deelnemende lerarenopleiding plaatsvindt.

4. Vanaf de lichte aspirant-opleidingsscholen 2019.

Kwaliteitskader Samen Opleiden & Inductie

Kwaliteitskader Samen Opleiden & Inductie

Kwaliteitskader Samen Opleiden & Inductie

1. Inleiding

De meest bepalende factor voor de kwaliteit van het onderwijs is de kwaliteit van leraren.ⁱ Aandacht voor de manier waarop leraren hun taken uitvoeren en voor de ontwikkeling van de kwaliteit daarvan is daarom van groot belang. Die ontwikkeling start in de lerarenopleiding en loopt door gedurende de loopbaan als leraar. De bevoegdheid is dan ook geen eindpunt, maar een markeringspunt in die ontwikkeling.

Lerarenopleidingen en scholen spelen een wezenlijke rol in de ondersteuning van die ontwikkeling onder meer door het creëren van een krachtige en rijke leeromgeving. Om een optimale doorlopende ontwikkeling van leraren te bewerkstelligen – voorafgaand en tijdens het werken als leraar – zijn partnerschappen tussen opleidingsinstituten en scholen belangrijk. De ontwikkeling van dergelijke partnerschappen wordt daarom gesteund door overheid en sectororganisaties. De partnerschappen richten zich op Samen Opleiden en kunnen zich richten op de begeleiding en professionele ontwikkeling in de inductiefase (de eerste jaren waarin een leraar zelfstandig werkt) en ook op de verdere professionele ontwikkeling van leraren gedurende de latere jaren van de loopbaan. Als scholen en opleidingsinstituten zich met elkaar verbinden rond concrete vraagstukken in de praktijk, kunnen er lerende gemeenschappen ontstaan die zich richten op onderwijsontwikkeling.ⁱⁱ

Partnerschappen en inductie

Het leggen van de verbinding tussen praktijk en theorie heeft in het opleiden van leraren een sterke en lange traditie.ⁱⁱⁱ Als er in de opleiding sprake is van een sterke praktijkcomponent, worden leraren

beter begeleid bij hun eerste kennismaking met het lesgeven, iets dat zij vaak als overweldigend ervaren. Ook helpt de sterke praktijkcomponent in de opleiding voorkomen dat leraren in de eerste jaren van hun loopbaan uitvallen. Bovendien maakt het dat leraren beter in staat zijn om de theorie die ze zich in de lerarenopleiding hebben eigen gemaakt daadwerkelijk toe te passen in het onderwijs.^{iv} Deze verbinding tussen praktijk en theorie in de lerarenopleidingen wordt verder versterkt door de hierboven genoemde partnerschappen. De effecten van het opleiden in partnerschappen blijken positief.^v

Andere initiatieven richten zich op de vervlechting van het curriculum van de lerarenopleiding en de begeleiding van beginnende leraren. Alweer enige jaren geleden zijn er stappen gezet om de begeleiding van beginnende leraren in de eerste jaren waarin ze zelfstandig lesgeven, de zogenaamde inductiefase, te structureren en te intensiveren. Leraren die in deze fase intensiever worden begeleid, hebben over het algemeen meer zelfvertrouwen en ervaren minder stress. Ze verlaten ook minder vaak het beroep.^{vi}

Het perspectief

Door deze positieve ervaringen, is er draagvlak ontstaan om het leren op de werkplek en het leren op het opleidingsinstituut verder te integreren, en om de verbinding tussen de opleiding en de inductiefase verder te versterken en te optimaliseren. Daarbij is de initiële opleiding steeds meer de start van een ontwikkelpad dat leraren gedurende hun hele loopbaan blijven volgen en waar verschillende actoren (de leraar, collega's, schoolleiders, opleiders, ...) een bijdrage aan leveren. Opleiding en professionele ontwikkeling vormen een doorlopende

leerlijn. Daarnaast worden de socialisatie en assimilatie in het beroep versterkt doordat leraren op de werkplek op een authentieke manier worden ingewijd in het beroep. Leraren nemen daarin, in overleg met collega's en leidinggevendenden, zelf verantwoordelijkheid voor hun ontwikkeling als professional.

Samen Opleiden en Professionaliseren geeft bovendien mogelijkheden om *opleiding* en *professionele ontwikkeling* te verbinden met *onderwijsontwikkeling* en *onderzoek*. Dit wordt geïllustreerd door bijvoorbeeld de academische opleidingsscholen die hiervoor een aantal jaren geleden nog extra subsidie ontvingen en door de huidige Werkplaatsen Onderwijsonderzoek waar opleidingsscholen nauw aan zijn verbonden. Samen Opleiden draagt daarmee bij aan breder gedragen innovaties en relevanter onderzoek dat meer verbinding heeft met de praktijk.

Om de kwaliteit van Samen Opleiden en Professionaliseren in partnerschappen te waarborgen en verder te verdiepen en/of te verbreden, is het niet alleen noodzakelijk dat de leeromgeving die het partnerschap (aanstaande) leraren biedt een bepaalde basiskwaliteit heeft, het vereist ook een gedeelde visie op de opleiding en professionele ontwikkeling van leraren en gedeelde ambities om die visie te realiseren. Daarvoor wordt hier een kader gegeven.

2. Kwaliteitskader partnerschappen Samen Opleiden & Inductie

Samen Opleiden betekent dat een partnerschap de verantwoordelijkheid neemt voor het opleiden van (aanstaande) leraren. Ook de inductie van startende

leraren kan op het niveau van partnerschappen, besturen of scholen worden opgepakt.

Onder partnerschappen verstaan we de samenwerking van lerarenopleiding(en) en schoolbesturen zowel voor primair onderwijs, voortgezet onderwijs of middelbaar beroepsonderwijs. Middels een samenwerkingsovereenkomst zijn langlopende afspraken gemaakt over onder meer de samenstelling, het penvoerderschap, de gezamenlijke visie op het opleiden van studenten en de inzet van middelen ten behoeve van de uitvoering van de activiteiten van het partnerschap. Wanneer de partners ook samenwerken bij de inductie van startende leraren en/of bij de verdere professionalisering, kunnen ook deze afspraken in de overeenkomst worden opgenomen.

Er is binnen partnerschappen sprake van een zekere mate van verscheidenheid, met name als het gaat om de inductie. In de initiële opleiding is dat minder het geval, omdat de partners hier werken vanuit een gemeenschappelijk curriculum. Voor de inductie hebben scholen of besturen de verantwoordelijkheid om beleid te voeren. Ze kunnen daar als school of bestuur een eigen invulling aan geven of (deels) gezamenlijk acteren op het niveau van het partnerschap.

Voorwaarden

De regeling 'Tegemoetkoming kosten opleidingsscholen 2019'⁵ stelt voorwaarden aan partnerschappen die in aanmerking willen komen voor financiële ondersteuning⁶ van Samen Opleiden.

Samen Opleiden & Inductie

Uitgangspunt van het kwaliteitskader is dat partnerschappen, lerarenopleidingen, schoolbesturen en scholen zich inspannen

5. Deze regeling wordt jaarlijks aangepast.

6. <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2019-41840.html>

om de ontwikkeling van leraren gedurende de initiële opleiding en de inductieperiode (en zo mogelijk daarna) zo goed mogelijk te faciliteren en begeleiden. Daarom worden de kenmerken van de basiskwaliteit (beschreven bij de vier waarborgen) zowel vertaald naar de initiële opleiding als naar de inductie. Dit biedt partnerschappen, lerarenopleidingen, schoolbesturen en scholen handvatten om zelf de verbinding tussen opleiding en inductie te versterken.

3. Basiskwaliteit en eigen ambities

Het kwaliteitskader maakt onderscheid tussen de *basiskwaliteit* (de minimale vereisten) en de *eigen ambities* (eigen kenmerken van kwaliteit) van de partnerschappen Samen Opleiden en Professionaliseren.

Basiskwaliteit

Basiskwaliteit wordt aangetoond aan de hand van de volgende vier *waarborgen* voor de kwaliteit van het opleiden en professionaliseren van leraren:

- De lerende leraar
- De leeromgeving
- De organisatie van partnerschappen
- Kwaliteitscultuur

Per waarborg zijn elementen benoemd die minimaal zichtbaar gemaakt moeten worden. Daarmee toont het partnerschap hoe deze basiskwaliteit wordt waargemaakt.

Het realiseren van de basiskwaliteit voor het *opleiden* van leraren is voorwaarde voor (het voortzetten van) de bekostiging van het partnerschap. De waarborgen die betrekking hebben op de basiskwaliteit van de begeleiding tijdens de *inductiefase* zijn handreikingen. Deze worden niet meegewogen in de besluitvorming over de bekostiging van partnerschappen.

Eigen ambities

Het realiseren en in stand houden van de basiskwaliteit wordt gezien als een

startpunt voor het formuleren van eigen ambities voor de verdere ontwikkeling van het partnerschap. In deze ambities formuleert een partnerschap ideeën over verbreding en/of verdieping van het Samen Opleiden en Professionaliseren. De ambities staan in relatie tot de vier waarborgen en werken uit hoe het partnerschap verder wordt vormgegeven. De ontwikkelingen kunnen bijvoorbeeld leiden tot:

- meer activiteiten die in co-creatie tot stand komen in de domeinen van onderwijsontwikkeling en onderzoek;
- een sterkere verbinding tussen het leren in de verschillende leeromgevingen en contexten;
- meer integratie van het leren in de verschillende loopbaanfasen;
- het ontwikkelen en inzetten van kennis over leren en opleiden (van leraren en leerlingen);
- het delen van expertise en het inzetten van experts van binnen en buiten het partnerschap.

Met de eigen ambities formuleert het partnerschap, als uitbreiding op de basiskwaliteit, ontwikkelings- en kwaliteitsdoelen (eigen kwaliteitskenmerken). Het partnerschap beschrijft de processen waarmee ze de ambities wil verwezenlijken en de manier waarop ze de uitkomsten van deze processen in beeld krijgt en inzet.

Figuur 1. Van basiskwaliteit naar eigen ambities

4. Vier waarborgen en kenmerken basiskwaliteit

De vier waarborgen zijn uitgangspunt voor het bepalen van de basiskwaliteit op grond waarvan een partnerschap wordt erkend. De waarborgen worden ingevuld zowel vanuit het perspectief van het leren van de leraar als vanuit het perspectief van de ontwikkeling van het partnerschap.

De waarborgen bieden de mogelijkheid om de basiskwaliteit te beschrijven, maar ook om kwaliteitsdoelen te formuleren om het partnerschap te verdiepen of te verbreden (eigen ambities). Ze bieden een inhoudelijk kader met een aantal kenmerken die aan de waarborg meer 'taal' geven, maar daarbinnen is er ruimte voor een eigen visie en praktijk. Minimaal moet het partnerschap het Samen Opleiden van aankomende leraren systematisch vormgeven en borgen.

Onder elke waarborg staan elementen die het partnerschap bij het aantonen van de basiskwaliteit minimaal zichtbaar moet maken.

Waarborg 1. De lerende leraar

Het partnerschap heeft een gezamenlijk en gedragen beeld van het beroep van leraar en heeft dat vertaald in een visie op het leren.

Visie en beroepsbeeld

Het partnerschap heeft een actuele, samenhangende en gedeelde visie op de aard van het beroep van leraar en de ontwikkelmogelijkheden binnen het beroep. Deze visie heeft betrekking op de wijze waarop de leraar een bijdrage kan leveren aan het leren van leerlingen en aan het functioneren van de school. Deze visie is vastgelegd in een eigen beroepsbeeld^{vii} van het partnerschap. Op basis daarvan zijn toetsbare doelstellingen uitgewerkt

voor het opleiden van aankomende leraren, en voor de ontwikkeling van aankomende leraar naar startende leraar naar ervaren leraar. De visie op het beroep, op een doorgaande leer- en ontwikkelingslijn 'Samen Opleiden & Inductie' en op een passende leeromgeving wordt door alle partners onderschreven en actief onderhouden.

Profiel

In de visie, het beroepsbeeld en de daaruit voortvloeiende doelen van het opleiden en professionaliseren van leraren, wordt zichtbaar wat kenmerkend is voor het partnerschap: het profiel van het partnerschap.

Wat moet minimaal zichtbaar zijn ten aanzien van Samen Opleiden?

Het partnerschap heeft een geëxpliciteerde visie op het opleiden van aankomende leraren, waarin ten minste een gedeelde visie is opgenomen op de wijze waarop leraren zich ontwikkelen tijdens hun loopbaan. De visie op het opleiden van aankomende leraren sluit aan bij het beroepsbeeld dat het partnerschap heeft van de leraar.

Wat moet minimaal zichtbaar zijn ten aanzien van inductie?

Het partnerschap, de school of het schoolbestuur heeft een geëxpliciteerde visie op de rol en de positie van startende leraren, op de bijdrage die ze kunnen leveren en op de ondersteuning die ze nodig hebben. De visie op het leren van leraren en de groei in het beroep is vertaald naar een beoogd bekwaamheidsniveau aan het einde van de inductiefase.

Waarborg 2. Leeromgeving

Het partnerschap heeft op basis van haar visie op het leren van de leraar, een samenhangende en consistente

7. Inductie wordt niet meegewogen bij de besluitvorming ten aanzien van financiële tegemoetkoming in het kader van de Regeling Tegemoetkoming kosten opleidingsscholen 2019.

leeromgeving gerealiseerd die (aanstaande) leraren ondersteunt in hun leer- en ontwikkelproces. Er is sprake van een gezamenlijke verantwoordelijkheid én van verbinding tussen theorie en praktijk.

Ontwerp

De opleidingsdoelen, de curriculuminhoud en het didactisch ontwerp van het onderwijs zijn door opleiders van het instituut en de school in overleg ontworpen op basis van ontwerpeisen. Er is aandacht voor de verschillende aspecten van het leraarschap, zoals die in het beroepsbeeld zijn vastgelegd. Het ontwerp bevat een variëteit aan leeractiviteiten die het leren van de diverse aspecten van het beroep van leraar optimaal stimuleren. Er is daarbij verbinding zichtbaar tussen de opleidingsomgeving en de werkomgeving.

Programma's

Het ontwerp is geïmplementeerd in adequate opleidings- en begeleidingsprogramma's. Deze helpen (aanstaande) leraren om in de uitvoering van taken tot een bepaald niveau te komen en om kennis, inzicht, routine en innovatief vermogen te ontwikkelen. Daarom is de begeleiding ook gericht op leervaardigheden (formulering van leerbehoeften, zicht op begeleidings- en sturingsbehoefte, etc.). De programma's passen in de ontwikkeling van de school als professionele en lerende organisatie.

De programma's bevatten een samenhangend systeem van feedback en beoordeling, aan de hand waarvan de ontwikkeling van de aankomende leraar in kaart wordt gebracht en wordt ondersteund. De (aanstaande) leraar heeft toegang tot ondersteuning bij het leren: de beschikbaarheid van middelen, ruimte, facilitering en ondersteuning is in orde en is helder voor hem/haar.

Ruimte voor het ontwikkelen van een breed perspectief

(Aanstaande) leraren hebben de ruimte om verschillende vormen van onderwijs te ontwikkelen en uit te proberen, systematisch (praktijk)onderzoek te doen en om opdrachten te doen die ten dienste staan van de eigen ontwikkeling, het opleidingsprogramma en/of de schoolontwikkeling. Ze maken kennis met onderwijs in verschillende scholen⁸ met een diversiteit aan onderwijsvisies.

Wat moet minimaal zichtbaar zijn ten aanzien van Samen Opleiden?

Er is een gezamenlijk opleidingsprogramma voor verschillende groepen (aanstaande) leraren. Het is transparant hoe dit programma gezamenlijk in de praktijk wordt uitgevoerd. Doelstellingen, programma's en beoordelingswijze zijn vastgelegd. De werkplek in partnerschappen kenmerkt zich door een professionele leeromgeving waar inductie van startende leraren zichtbaar is.

Wat moet minimaal zichtbaar zijn ten aanzien van inductie?

Er is sprake van een begeleidings-systeem en/of programma voor startende leraren. Doelstellingen, professionaliseringsactiviteiten, de wijze van begeleiden en beoordelen zijn passend en transparant.

Waarborg 3. Organisatie

Het partnerschap heeft verantwoordelijkheden, rollen en taken vastgelegd, afgestemd en ingebed in de organisatiestructuur/HRM, zodat deze een adequate basis zijn voor het realiseren van de gezamenlijke visie en de daarmee samenhangende leeromgeving.

Verantwoordelijkheden

Kenmerkend voor de ondersteuning

8. Of in geval van verkorte trajecten zoals zij-instroom of PDG: verschillende teams, afdelingen of vaksecties.

van de beoogde leerprocessen van (aanstaande) leraren is de gezamenlijkheid en gedeelde verantwoordelijkheid van de partners. Deze gezamenlijkheid en gedeelde verantwoordelijkheid zijn benoemd, georganiseerd en geëvalueerd. Er zijn afspraken gemaakt over de verantwoordelijkheid en betrokkenheid van de partners gedurende de drie fases van student, starter en ervaren leraar. De partners en betrokkenen hebben de rollen, taken, functies en inzet van middelen gezamenlijk vastgesteld en actualiseren deze op gezette tijden.

Toerusting en kwaliteit

De opleiders, begeleiders, beoordelaars en leidinggevendenden die betrokken zijn bij het partnerschap, zijn aantoonbaar competent wat betreft kennis, vaardigheden en uitvoering en hebben binnen het partnerschap een passende positie en verantwoordelijkheden. Er wordt systematisch aandacht besteed aan hun professionele ontwikkeling. Leidinggevendenden van alle partners hebben zowel een beleidsmatige als faciliterende rol bij het Samen Opleiden en Professionaliseren.

Overleg

Er is binnen het partnerschap een overlegstructuur waarin opleidingsinstituten en scholen bijdragen aan het realiseren van de doelen van opleiding en professionele ontwikkeling.

Wat moet minimaal zichtbaar zijn ten aanzien van Samen Opleiden?

Het partnerschap heeft een overleg- en afsprakenstructuur op alle niveaus (strategisch, tactisch en operationeel) waarin de gezamenlijkheid tot uitdrukking komt. De rollen, taken en verantwoordelijkheden van de verschillende actoren binnen het partnerschap zijn vastgesteld en hun expertise is geborgd.

Wat moet minimaal zichtbaar zijn ten aanzien van inductie?

Inductiebeleid en de inductieprogramma's zijn ingebed in het strategisch HRM-beleid van een school of schoolbestuur. Het partnerschap, de school of het schoolbestuur organiseert dat de verschillende actoren kennis delen over de begeleiding van startende leraren. De kwaliteit van de begeleiding van startende leraren is geborgd.

Waarborg 4. Kwaliteitscultuur

Er bestaat binnen het partnerschap een gedeeld beeld van processen die passen in een kwaliteitscultuur voor het opleiden en begeleiden van (aanstaande) leraren. De cultuur is gericht op het onderhouden en verbeteren van kwaliteit. Het partnerschap maakt daarbij gebruik van verschillende methodieken van onderzoek en onderzoeksuitkomsten, en is in staat om volgende stappen te formuleren en deze te vertalen in een ontwikkelagenda. Dit gedeelde beeld en de ontwikkelagenda worden geconcretiseerd in een kwaliteits(zorg)cycclus (ontwerp – implementatie – interne en externe evaluatie – herontwerp).

Wat moet minimaal zichtbaar zijn ten aanzien van Samen Opleiden?

Er is een systematiek voor kwaliteitszorg die wordt gebruikt voor het onderhouden van de basiskwaliteit en de continue ontwikkeling van het partnerschap. Onderdeel van de systematiek is dat er gebruik wordt gemaakt van uitkomsten van onderzoek in het kader van de kwaliteitszorg en -ontwikkeling.

Wat moet minimaal zichtbaar zijn ten aanzien van inductie?

De kwaliteit van de inductieprogramma's voor startende leraren wordt regelmatig geëvalueerd en op basis daarvan bijgesteld.

5. Bronvermelding

- i Hattie, J. (2009). *Visible learning*. New York: Routledge.
- ii Marzano, R. J. (2007). *Wat werkt op school: Research in actie*. Vlissingen: Bazalt.
- iii Little, J.W. (2012). *Professional Development and Professional Community in the Learning-centered School*. In: M. Kooy & K. van Veen (Eds.), *Teacher learning that matters: International perspectives* (pp. 22-46). New York: Routledge.
- iv Koetsier, C. P., & Wubbels, T. (1995). *Bridging the gap between initial teacher training and teacher induction*. *Journal of Education for Teaching*, 21(3), 333-345.
- v Korthagen, F. A. J., Kessels, J., Koster, B., Lagerwerf, B., & Wubbels, T. (2001). *Linking practice and theory: The pedagogy of realistic teacher education*. Mahwah, NY: Lawrence Erlbaum Associates.
- vi Brouwer, N., & Korthagen, F. A. J. (2005). *Can teacher education make a difference? American Educational Research Journal*, 42(1), 153-224.
- vii Stokking, K., Leenders, F., de Jong, J., & Van Tartwijk, J. (2003). *From student to teacher: Reducing practice shock and early dropout in teacher education*. *European Journal of Teacher Education*, 26(3), 329-350.
- viii Helms-Lorenz, M., van de Grift, W., Canrinus, E., Maulana, R., & van Veen, K. (2018). *Evaluation of the behavioral and affective outcomes of novice teachers working in professional development schools versus non-professional development schools*. *Studies in Educational Evaluation*, 56, 8-20.
- ix Helms-Lorenz, M., Slof, B., & van de Grift, W. (2013). *First year effects of induction arrangements on beginning teachers' psychological processes*. *European Journal of Psychology of Education*, 28(4), 1265-1287.
- x Snoek, M., de Wit, B., Dengerink, J. n., van der Wolk, W., van Eldik, S., & Wirtz, N. (2017). *Een beroepsbeeld voor de leraar: Over ontwikkelrichtingen en groei van leraren in het onderwijs*. Amsterdam/Utrecht. <https://www.platformsamenoopleiden.nl/knowledge-item/een-beroepsbeeld-voor-de-leraar/>
Zie ook het *Beroepsbeeld voor de docent mbo*: https://www.mboraad.nl/sites/default/files/publications/maart_2019_beroepsbeeld_mbo-docent_002_0.pdf

Procedure peer review bij het kwaliteitskader Samen Opleiden & Inductie

Kwaliteitskader Samen Opleiden & Inductie

Procedure peer review bij het kwaliteitskader Samen Opleiden & Inductie

1. Inleiding

Het toetsen van de kwaliteit van de partnerschappen vindt plaats middels 'peer review'. Peer review is een methode om de kwaliteit van een product of organisatie te verbeteren, te verifiëren of te controleren door het te onderwerpen aan de kritische blik van een aantal gelijken. Deze methode is in alle onderwijssectoren inmiddels een veelbeproefde methode, die zowel ontwikkelingsgericht als beoordelingsgericht kan worden ingezet. Er is gekozen voor de peerreviewmethodiek wegens het wederzijds ontwikkelende karakter: niet alleen het ontvangende partnerschap, maar ook de bezoekende partnerschappen leren iedere keer weer bij. Door peer review in te zetten voor het (verplicht) monitoren van de kwaliteit, wordt dus tegelijkertijd gewerkt aan een actief lerend netwerk van partnerschappen. Sectors en netwerken die als onderdeel van hun kwaliteitscultuur regelmatig peer reviews organiseren, groeien als geheel. Peer review bewerkstelligt zo ook een kwaliteitsverbetering op systeemniveau.

Voorwaarde is dat peer review plaatsvindt op basis van vertrouwen en gelijkwaardigheid en wordt uitgevoerd door bekwame, onafhankelijke en constructief kritische reviewers die onbevooroordeeld en onbevangen het gesprek voeren. Ook is het noodzakelijk dat het partnerschap zich terdege voorbereidt middels het aanleveren van een kritische zelfreflectie. Tenslotte is een gezamenlijk en gedeeld normatief kader nodig. In dit geval het kwaliteitskader Samen Opleiden & Inductie. Dit kwaliteitskader is het uitgangspunt voor de collegiale consultatie, maar niet het eindpunt. Het eindpunt wordt gevormd door de gemeenschappelijke inzichten die de gesprekken opleveren, op basis waarvan doorontwikkeling mogelijk wordt.

Frequentie

In de subsidieregeling voor opleidingsscholen van 26 juli 2019 verplicht de overheid partnerschappen om éénmaal in de drie jaar een peer review uit te voeren. In de voorliggende werkwijze betekent dit dat er elke zes jaar een extern georganiseerde peer review wordt uitgevoerd en dat partnerschappen halverwege (na drie jaar) zelf een midterm review organiseren.

Ontwikkelingsgericht of beoordelingsgericht

Er bestaan binnen de systematiek van peer review twee benaderingen: ontwikkelingsgericht en beoordelingsgericht. Als standaardmethodiek wordt bij Samen Opleiden en Inductie de *ontwikkelingsgerichte* peer review gehanteerd. Bij een ontwikkelingsgerichte peer review ligt het eigenaarschap van proces, panelleden en inhoud bij het partnerschap en bespreken het bezoekend en ontvangend panel gezamenlijk de kwaliteit; er is dus geen sprake van een eenzijdig oordeel over de kwaliteit. Dit biedt ruimte voor een open dialoog. De gesprekspartners van zowel het ontvangende als van het bezoekende partnerschap komen met elkaar tot een analyse van sterke punten, dilemma's en tot verbeteringsmogelijkheden van de huidige situatie. Op deze wijze kan peer review een belangrijk kwaliteitsontwikkelingsinstrument van het partnerschap worden. Om de kwaliteit, vergelijkbaarheid, gelijkwaardigheid, transparantie en het zelfreinigend vermogen van het systeem van peer review te borgen, kan een aantal maatregelen worden genomen, die worden uitgewerkt in de paragraaf 'Kwaliteitsborging'.

Van deze methode wordt afgeweken in de volgende situaties:

1. Het betreft een aspirant-partnerschap
2. Het betreft een erkend partnerschap waarin gerede twijfel is ontstaan over de basiskwaliteit

In deze gevallen wordt de *beoordelingsgerichte* peer review ingezet. Hierbij is de regie belegd bij DUS-I, die het panel en het proces bepaalt en op basis van de beoordeling door het panel aan OCW een voorstel doet over een subsidiebesluit.

2. Proces

Het proces van peer review is bij de ontwikkelingsgerichte en de beoordelingsgerichte peer review nagenoeg gelijk. Er zijn verschillen bij o.a. de samenstelling van de peer groep en in de verslaglegging. In deze paragraaf wordt het algemene proces beschreven en worden de verschillen expliciet aangegeven. Het proces is beschreven in drie fasen: de voorbereidende fase, de uitvoerende fase en de afrondende fase.

Vorbereidende fase

1. Aanleveren documenten

Het partnerschap levert ter voorbereiding op de peer review drie documenten aan:

- Een ID met feitelijke informatie over het partnerschap. In bijlage I zijn de onderdelen van het ID uitgewerkt.
- Een kritische reflectie (beperkte omvang, richtlijn 4.000 woorden, excl. bijlagen) met daarin:
  - Een verantwoording van de wijze waarop het partnerschap voldoet aan de kwaliteitseisen die zijn beschreven in het kwaliteitskader Samen Opleiden & Inductie, middels de waarborgen en de kenmerken basiskwaliteit.
  - Een beschrijving van eigen kwaliteitsdoelen.
  - Aandacht voor het verleden (waar komen we vandaan), het heden (waar staan we nu) en de toekomst (wat zijn onze ambities).
  - Een reflectie door studenten.
  - Opvolging van de uitkomst van de vorige peer-/midterm review.
  - Bijlagen met toelichting waarom deze bijlagen zijn toegevoegd.

- > *In het geval van een ontwikkelingsgerichte peer review kan het partnerschap in de kritische reflectie een specifieke focus of ontwikkelvraag aangeven die tijdens de bezochtdag aandacht zal krijgen.*

2. Samenstelling panel

Ontwikkelingsgerichte peer review	Beoordelingsgerichte peer review
<p>Het ontvangende partnerschap kiest zijn bezoekende panel onder de volgende condities:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De onafhankelijkheid van alle leden moet verzekerd zijn. 2. Het panel bestaat uit vertegenwoordigers van twee partnerschappen. 3. Hierbij kan cross-sectoraal te werk worden gegaan. <p>Een onafhankelijk voorzitter wordt door DUS-I aan het panel toegevoegd.</p>	<p>Het panel wordt samengesteld door DUS-I.</p>
<p>Samenstelling panel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een deskundige Samen Opleiden (voorzitter en procescoördinator). • 4 à 5 leden, diverse functies (strategisch, tactisch en operationeel), bijvoorbeeld: <ul style="list-style-type: none"> • Eindverantwoordelijke opleidingsschool • Coördinator Samen Opleiden en Professionaliseren • Instituutopleider • Schoolopleider • Werkplekbegeleider • En altijd een student • Secretaris, aangeleverd door het ontvangend partnerschap (geen lid) • Desgewenst een deskundige op het gebied van de focus of ontwikkelvraag (lid). • De onafhankelijkheid van het panel wordt door DUS-I gecheckt. 	<p>Samenstelling panel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een deskundige Samen Opleiden (voorzitter en procescoördinator). • Drie leden uit de review poule. • Secretaris, aangeleverd door DUS-I (geen lid). • DUS-I waarborgt de onafhankelijkheid van het panel.

3. Vaststelling datum en inhoud peer review

Ontwikkelingsgerichte peer review	Beoordelingsgerichte peer review
<p>Lead: ontvangend partnerschap</p> <p>In samenspraak met bezoekend panel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Datum vaststellen. • Inhoudelijk programma opstellen. • Gesprekspartners vaststellen. 	<p>Lead: DUS-I</p> <ul style="list-style-type: none"> • In samenspraak met ontvangend partnerschap datum vaststellen (actie DUS-I). • Er is een vast programma met mogelijkheid voor aanpassingen door bezoekend panel. Panel stuurt programma aan ontvangend partnerschap. • Panel geeft aan welke gesprekspartners aanwezig moeten zijn.

4. Voorbereiding bezoekdag

Het panel bestudeert de toegezonden documenten. Voorafgaand aan de bezoekdag komt het panel samen om kennis te maken en om de peer review voor te bereiden. De procescoördinator neemt hiervoor het initiatief.

- > *In het geval van een beoordelingsgerichte peer review notuleert de secretaris de vragen die het bezoekend panel aan het partnerschap voor wil leggen.*

Uitvoerende fase

5. Bezoekdag peer review

De peer review duurt maximaal één dag. Er vinden onder meer gesprekken plaats tussen (dwarsdoorsneden van) het bezoekend en ontvangend panel (open dialoog).

6. Nabespreking

Ontwikkelingsgerichte peer review	Beoordelingsgerichte peer review
<ul style="list-style-type: none"> • Na afloop van het laatste gesprek reflecteren bezoekend en ontvangend panel afzonderlijk op de bevindingen van de dag. • Beide panels komen samen en bespreken de wederzijdse bevindingen met expliciete aandacht voor aanbevelingen. • Er wordt geen oordeel over de kwaliteit geveld. Maar als tijdens de bezoekdag bij de panels (bezoekend en ontvangend) gereede twijfel is ontstaan over de basiskwaliteit, dan komt dit aan de orde tijdens de nabespreking. • De nabespreking is de basis voor het verslag.	<ul style="list-style-type: none"> • Na afloop van het laatste gesprek reflecteert het bezoekend panel op de bevindingen en formuleert de hoofdlijnen van de conclusies. • Het bezoekend panel koppelt de voorlopige bevindingen mondeling terug aan het ontvangend partnerschap.

Afrondende fase

7. Verslaglegging

Ontwikkelingsgerichte peer review	Beoordelingsgerichte peer review
<ul style="list-style-type: none"> • Het ontvangende partnerschap stelt binnen twee weken na de peer review een schriftelijk verslag op; In bijlage 2 staan de minimale vereisten voor het verslag. • Het ontvangende partnerschap legt het verslag voor aan de voorzitter van het bezoekende panel. • De voorzitter haalt feedback op bij de rest van het panel en schrijft een door het hele panel gedragen reactie, waarin aanvullingen of interpretaties van het bezoekend panel op inhoud of proces kunnen worden gegeven. • Deze reactie wordt integraal toegevoegd aan het verslag. • De reactie van het bezoekend panel bevat in elk geval een uitspraak over de zichtbaarheid van de basiskwaliteit van het partnerschap. • De voorzitter geeft het verslag inclusief de uitspraak terug aan het ontvangend partnerschap. Het verslag van de peer review wordt door het ontvangende partnerschap aangeboden aan DUS-I. • Het ontvangend partnerschap heeft gelegenheid om een schriftelijke reactie te geven op de aanvulling van het bezoekend panel en stuurt deze naar DUS-I.	<ul style="list-style-type: none"> • De secretaris stelt binnen twee weken na de peer review een schriftelijk conceptverslag op. Het panel reviseert en vult aan. • Voor de beoordeling hanteert het bezoekende panel een tweepuntsschaal: de basiskwaliteit van het partnerschap is op orde of niet op orde. Het oordeel wordt gedegen onderbouwd. • De voorzitter stelt het verslag vast en biedt het verslag aan DUS-I aan.

8. Vaststellen en formaliseren door DUS-I

Ontwikkelingsgerichte peer review

- DUS-I neemt de uitspraak van het bezoekend panel over het al dan niet zichtbaar zijn van de basiskwaliteit van het partnerschap over: op orde of gerede twijfel.
- Is de basiskwaliteit van het partnerschap op orde, dan geeft DUS-I verder vorm en uitvoering aan het subsidieproces. Een eventuele schriftelijke reactie van het ontvangend partnerschap wordt toegevoegd aan de rapportage / het dossier.
- Is de uitspraak 'gerede twijfel', dan treedt de voorzitter van het bezoekend panel in contact met de voorzitter van de peerreview-poule en een adviseur van DUS-I. Gezamenlijk wordt de gevolgde procedure beoordeeld. Ook wordt de eventuele schriftelijke reactie van het ontvangend partnerschap op de uitspraak van het bezoekend panel meegenomen in de bespreking. Die reactie kan leiden tot herziening van de uitspraak. Ook als blijkt dat er onvolkomenheden waren in de procedure, kan de uitspraak worden herzien en bijgesteld in 'op orde'.
- Wanneer er sprake is van gerede twijfel over de basiskwaliteit van het partnerschap, dan volgt na 1,5 jaar een beoordelingsgerichte peer review.
  - Stelt DUS-I vast dat na de beoordelingsgerichte peer review de basiskwaliteit op orde is, dan geeft DUS-I verder vorm en uitvoering aan het subsidieproces. Na 1,5 jaar volgt een midterm review en drie jaar volgend op de midterm review volgt een ontwikkelingsgerichte peer review.
  - Stelt DUS-I vast dat na de beoordelingsgerichte peer review de basiskwaliteit niet op orde is, dan volgt na 1,5 jaar opnieuw een beoordelingsgerichte peer review.
    - Blijkt de basiskwaliteit op orde, dan geeft DUS-I verder vorm en uitvoering aan het subsidieproces en volgt na drie jaar een ontwikkelingsgerichte peer review.
    - Blijkt de basiskwaliteit niet op orde, dan volgt een negatief subsidiebesluit.

Beoordelingsgerichte peer review

- DUS-I neemt de conclusie uit het verslag over en stelt vast of aan de basiskwaliteit is voldaan.
- Indien het partnerschap de basiskwaliteit op orde heeft, volgt een positief subsidiebesluit. Gaat het om een aspirant-partnerschap dat positief wordt beoordeeld, dan krijgt het de status 'erkend partnerschap'. Na drie jaar vindt vervolgens een ontwikkelingsgerichte peer review plaats.
- Indien het partnerschap de basiskwaliteit niet op orde heeft, volgt na 1,5 jaar opnieuw een beoordelingsgerichte peer review.
  - Is het resultaat van de beoordelingsgerichte peer review positief (basiskwaliteit is op orde) dan geeft DUS-I verder vorm en uitvoering aan het subsidieproces.
  - Is het resultaat van de beoordelingsgerichte peer review negatief (de basiskwaliteit is niet op orde) dan volgt er een negatief subsidiebesluit.

9. Aantekenen beroep of bezwaar

Als er tijdens de procedure reden is ontstaan om bezwaar of beroep aan te tekenen, kan ieder van de partijen binnen zes weken schriftelijk bezwaar indienen bij de Raad van Advies.

Midterm review op basis van het kwaliteitskader 'Samen Opleiden & Inductie'

- Uiterlijk drie jaar na de externe peer review (ontwikkelingsgericht of beoordelingsgericht) voert het partnerschap eigenstandig een interne midterm review uit in lijn met haar kwaliteitsontwikkelingsmethodiek en -cyclus.
- Uitgangspunt voor de midterm review is het verslag van de externe peer review met ontwikkel- en/of verbeterpunten.
- Het panel van de midterm review bestaat uit minimaal twee deskundigen van buiten het partnerschap.
- Leidraad voor de midterm review is het kwaliteitskader Samen Opleiden & Inductie.
- Het verslag van de midterm review wordt uiterlijk zes weken na de review openbaar gemaakt en verstrekt aan DUS-I. In bijlage 2 staat aan welke minimale eisen het verslag moet voldoen.

3. Kwaliteitsborging

Het proces van subsidiecontinuering voor het partnerschap is geheel en al gebaseerd op het creëren van een lerend netwerk, waarin de partnerschappen zichzelf en elkaar kritisch beschouwen. Bij een erkend partnerschap is het zichtbaar maken van de kwaliteit belegd in de peer review, dus bij het ontvangende partnerschap en het bezoekende panel. Het is dus zaak om het systeem van peer review dusdanig op te zetten, dat het zelfreinigend vermogen wordt geoptimaliseerd.

Ook Samen Opleiden en Inductie is gehouden aan het borgen van de eigen interne kwaliteit in haar peer review systeem. Om transparantie, validiteit, kwaliteit, vergelijkbaarheid, gelijkwaardigheid en betrouwbaarheid van de peer reviews te borgen, worden de volgende voorzieningen getroffen:

- De procedures en het kwaliteitskader zijn helder, transparant en publiek toegankelijk.
- De rapporten zijn (na de peer reviews) openbaar.
- Om voldoende afstand te houden en de onafhankelijkheid tijdens peer reviews te waarborgen, bezoeken partnerschappen elkaar niet wederzijds.
- Alle peerreviewpanels krijgen een voorzitter uit een landelijk samengestelde groep van externe onafhankelijke deskundigen Samen Opleiden. Deze groep bestaat uit getrainde procescoördinatoren.
- Tweemaal per jaar worden de verslagen van de peer- en midterm reviews geanalyseerd om te kunnen sturen op verbetering, maar ook om trends te signaleren in zowel het proces als in de inhoud. Deze rapportages zijn openbaar en de resultaten dienen o.a. als input voor de kalibreersessies van de externe deskundigen Samen Opleiden en de poule reviewers.
- Er wordt een Raad van Advies ingesteld die advies en arbitrage kan bieden. Dit is tevens het orgaan waartoe een partnerschap (zowel bezoekend als ontvangend) zich kan wenden als er zich misstanden of onvolkomenheden voordoen die niet in onderling overleg opgelost kunnen worden, of die om bijvoorbeeld ethische of juridische redenen gemeld moeten worden.

Voor de beide vormen van peer review wordt kwaliteit verder gewaarborgd door de volgende acties:

Ontwikkelingsgerichte peer review	Beoordelingsgerichte peer review
<ul style="list-style-type: none"> • De externe deskundigen Samen Opleiden die als voorzitter optreden, worden getraind in de benodigde reviewcompetenties (open dialoog – bewaken procesgang). • De externe deskundigen Samen Opleiden die als voorzitter optreden, worden geschoold om zich het kwaliteitskader met de minimaal vereiste basiskwaliteit eigen te maken. • De externe deskundigen Samen Opleiden die als voorzitter optreden, zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de procesbewaking en de kwaliteit. Hiertoe vinden geregeld intervisie- en kalibreersessies plaats. • De externe deskundigen die als voorzitter optreden, worden getraind in het op niveau brengen van het bezoekend panel waar ze de voorzitter van zijn. De peer panelleden krijgen korte scholingen aangeboden gericht op gespreksvoering en het zich eigen maken van het kwaliteitskader.	<ul style="list-style-type: none"> • De leden van het bezoekende panel worden gerekruteerd uit een 'poule reviewers', onder wie ook de externe deskundigen Samen Opleiden. Deze reviewers worden getraind in de benodigde reviewcompetenties (open dialoog – bewaken procesgang) en in het zich eigen maken van het kwaliteitskader met de minimaal vereiste basiskwaliteit. • De 'poule reviewers' houdt op gezette tijden kalibreersessies om de vergelijkbaarheid en de kwaliteit van de visitaties te garanderen.

Bijlagen

Bijlagen

Bijlage 1 ID partnerschap

De ID is een factsheet met een beknopt overzicht van de kengetallen en infrastructuur van het partnerschap. In de ID zijn de volgende onderwerpen vermeld:

Onderwerp	Toelichting
Naam partnerschap	De naam van het partnerschap.
Datum oprichting	De startdatum van het partnerschap.
Aangesloten partners	Een verwijzing naar de profielpagina van het partnerschap op de website van het Platform Samen Opleiden & Professionaliseren waar vermeld staat: de betrokken instituten, schoolbesturen en scholen / schoollocaties. Eventuele aspirant-partners of andere betrokken scholen (inductietrajecten) kunnen ook worden vermeld.
Convenant	De afspraken die het partnerschap heeft gemaakt en vastgelegd in een convenant. Deze toevoegen als bijlage of als link.
Organogram	Beeldende weergave van hoe het partnerschap is opgebouwd.
Beoordelingen partners van NVAO en Inspectie	Verwijzingen naar de meest recente beoordeling van NVAO en Inspectie voor alle instituten en schoolbesturen die deelnemen aan het partnerschap, voorzien van datum van laatste NVAO-visite of inspectiebezoek.
Aantal studenten in partnerschap	Het aantal studenten dat binnen het partnerschap in opleiding is (eventueel uitgesplitst in cohort of studierichting).
Professionaliseringstrajecten voor betrokkenen bij het Samen Opleiden binnen het partnerschap	Een overzicht van de beschikbare professionaliseringstrajecten gekoppeld aan het partnerschap. Te denken valt aan de volgende scholingen (niet uitputtend): scholingen voor schoolopleiders, onderzoeksbegeleiding, onderzoek doen, begeleiding van starters, beoordelen, assessorentraining, mentorentraining, Velon-BRLO registratie.
Verklarende woordenlijst	Een lijst met woorden of afkortingen die eigen zijn aan het partnerschap.

Bijlage 2 Onderdelen verslag Ontwikkelingsgerichte peer review en midterm review

Het verslag van de ontwikkelingsgerichte peer review en van de midterm review bevat tenminste de volgende onderdelen:

- Samenstelling panel, inclusief keuze en verantwoording.
- Procesbeschrijving en programma.
- Verslag van de peer review met bevindingen op basis van de vier waarborgen en de kenmerken basiskwaliteit.
- Conclusies en ontwikkelpunten op basis van de bevindingen.
- Ontwikkelagenda voor de komende drie jaar.
- Aanvulling bezoekend panel inclusief uitspraak over de zichtbaarheid van de basiskwaliteit van het partnerschap (niet van toepassing bij midterm review).
- Bijlage: de kritische reflectie van het partnerschap.

Colofon

Auteurs: Ontwikkelteam Kwaliteitskader
Samen Opleiden & Inductie en werkwijze
peer review / www.platformsamenoopleiden.nl

Redactie: Tekstbureau Elise Schouten

Vormgeving: BUREAUBAS

Druk: Drukproef

Kwaliteitskader Samen opleiden & Inductie

Het Kwaliteitskader Samen Opleiden & Inductie en werkwijze Peer Review is ontwikkeld in opdracht van het Bestuurlijk Overleg Samen Opleiden & Professionaliseren, bestaande uit de PO-Raad, VO-raad, MBO Raad, Vereniging Hogescholen, VSNU en het ministerie van OCW. De opdracht is uitgevoerd door een ontwikkelteam¹ van experts en veldvertegenwoordigers Samen Opleiden & Inductie met begeleiding van het Platform Samen Opleiden & Professionaliseren.

Het Kwaliteitskader Samen Opleiden & Inductie en werkwijze Peer Review is te vinden op de website van het Platform Samen Opleiden & Professionaliseren². U vindt daar ook achtergrondinformatie over de ontwikkeling van het kwaliteitskader en de werkwijze peer review.

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

1. https://www.platformsamenopleiden.nl/wp-content/uploads/2019/09/BIJLAGE-5-Ontwikkelteam-Kwaliteitskader-Samen-Opleiden_versie-site.pdf
2. <https://www.platformsamenopleiden.nl/kwaliteitskader-samen-opleiden-inductie/>